

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

65 ÅRGANG

29. OKTOBER 1953

A V I N N H O L D E T : NR.
ER EUKARISTIEN ET OFFER? - HØYTIDELIGHETEN 40
OMKRING OPPRETTelsen AV OSLO KATOLSKE
BISPEDØMME - DE PAVELIGE BREVE - VÅRE FLYKT- 41
NINGER - RIKHOLDIG MED UTLANDSREPORTASJE.

NESTE NUMMER KOMMER 12. NOVEMBER 1953.

VÅRE KIRKER Gudstjenester på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61.
(Prestegr. og Biskopen 42 52 87.)
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.30: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.
Kl. 19: Aftenmesse.

St. Dominikus kirke, Neuberget. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 38 02 87.
Kl. 9.30: Høymesse.

Vår Frue Villas kapell,
Ullernchausseen 52, Smestad (Montebello).
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høymesse.

Lunden kapell, Trondheimsv. 309.
Tlf. 37 78 68.
Kl. 8: Høymesse.

ARENDAL:
St. Fransiskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

BERGEN:
St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

DRAMMEN:
St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

FREDRIKSTAD:
St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HALDEN:
St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HAMAR:
St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HAUGESUND:
St. Josef kirke, Haraldsgt. 21.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HØNEFOSS:
St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

KRISTIANSAND S.:
St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

LILLESTRØM:
St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11.15: Høymesse.

PORSGRUNN:
Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 50 793.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

STABEKK:
Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

STAVANGER:
St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25 534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

SYLLING:
St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høymesse.

TØNSBERG:
St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1.
Soknepresten, tlf. 12 238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 1. NOVEMBER (23. sønd. etter Pinse): Allehelgensfest. Ep. Åp. 7, 2—12. Ev. 5, 1—12. Mandag: Alle sjelers dag. I. messe: Ep. I. Kor., 15, 51—57. Ev. Joh. 5, 25—29. II. messe: Ep. 2. Makk. 12, 43—46. Ev. Joh. 6, 37—40. III. messe: Ep. Åp. 14, 13. Ev. Joh. 6, 51—55. Tirsdag: I oktaven for Allehelgensfest. Onsdag: Karl Borromeus, bisk., bekj. Torsdag, fredag og lørdag: I oktaven for Allehelgensfest.

SØNDAG 8. NOVEMBER: 24. søndag etter Pinse (i messoboken: 5. s. etter Herrens Åpenbaringsfest, Epifani). Ep. Kol. 1, 9—14. Ev. Matt. 24, 15—35. Mandag: Vigsling av Laterankirken. Tirsdag: Andreas Avellinus, bekj. Onsdag: Martin, bisk., bekj. Torsdag: Martin I, pave, mart. Fredag: Didakus, bekj. Lørdag: Josafat, bisk., mart.

SØNDAG 15. NOVEMBER: 25. søndag etter Pinse (4. etter Herrens Åpenbaringsfest).

ST. OLAV

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersv. 5.
Telefon 42 37 43. Kl. 9—16. Mandag, lørdag:
Kl. 9—13.

Abonnementspris: Kr. 15.00 pr. år; for utlandet
+ porto kr. 4.80. Girokonto nr. 15986.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert
postkontor.

Annonser må være innsendt innen onsdag aften
uken før utgivelsesdatoen (angitt på l. om-
slagsside).

R. C. BERTHELSENS EFTF.

Farvehandel

Glass, tapeter, vaskeartikler

Henr. Wergelandsgt. 32

Kristiansand S.

Tlf. 2270

R. I. P.

Vår kjære medsøster

Søster Vincentia Schellen

døde rolig den 12. oktober etter et langt sykeleie, styrket med Kir-
kens hellige nådemidler, 74 år
gammel.

Hun anbefales til de troendes
forbønn.

Bergen, oktober 1953.

St. Franciskus Xaveriussøstrene.

Mariakongregasjonen, Oslo

Onsdag 4. november. Medlem-
mene tar del i aftenmessene i St.
Olavs kirke kl. 19.15.

Deretter samvær i forenings-
lokalet. Pakkeauksjon. *Styret.*

November — «De dødes måned»

Les og benytt den nye publika-
sjonen av dr. theol. J. van der
Burg:

BØNNEN FOR DE AVDØDE

*Den bibelske lære om et
rensessted*

44 s. Kr. 1.00

St. Olavs Forlag, Akersv. 5, Oslo.

**Hvor mange er det ikke som
brenner av trang til å gjøre noe
ekstra for kirken?**

På Allehelgens-søndag 1. no-
vember kan du gjøre det ved å
gi ekstra i kirke-kollekten, som
denne dag tilfaller «ST OLAV».

Vårt program er: *Alltid bedre,
alltid fremover!* Men alle må da
hjelpe til!

FYRINGSOLJE

brukes av

Bispegården
St. Josephs Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd. } Oslo
St. Dominikus kirke.
Sta. Katarinahjemmet. }
St. Pauls Kirke }
Moderhuset } Bergen
Florida Sykehus }
Øyenklinikken }
St. Josephs Hospital, Drammen
St. Torfinns Klinik, Hamar
St. Fransiskus Hosp., Hønefoss.

Er den hellige Eukaristi et offer?

AV DOMINIKANERPATER A. J. LUTZ

Når en protestant henvender seg til en katolsk prest for å få opplysning om messeofferet, så er det første presten pleier å gjøre å gi ham en messebok. Det er sant, de liturgiske tekster og handlinger innebærer det teologiske grunnlag for vår tro på at Alterets sakrament ikke bare er «Livets brød», men samtidig et offer.

Det hender at den søkende protestant uten vanskelighet blir klar over hvordan den katolske messe har sitt utspring i Frelses-mysteriet, ja, på sett og vis er identisk med det. Jeg kjenner en konvertitt som på mitt spørsmål om hvordan han hadde funnet veien til den katolske kirke, svarte at det var gjennom den katolske lære om Alterets sakrament og messeofferet. «En dag gikk det plutselig opp for meg at dersom messeofferet ikke var, ville verden gå under.» —

En så overveldende intuisjon er imidlertid ikke noe dagligdags. Lesningen, også den fromme lesning av messeliturgen, gir som regel ikke med én gang en fullkommen forståelse av Eukaristien som offerhandling. Ved første kontakt med messeboken kan det virke litt forvirrende at ordet «offer» forekommer i forskjellig betydning i de liturgiske tekster.

Den eukaristiske offerhandling innledes med at brød og vin frembæres på alteret og innvies med disse ord: «Ta imot, Hellige Fader, allmektige, evige Gud, dette lytefrie offer som jeg, din uverdige tjener, bærer frem for deg . . .» Og: «Vi ofrer, Herre, frelsens kalk til deg, og påkaller din miskunn, så den med vellukt må stige opp for din guddommelige Majestets åsyn, til frelse for oss og hele verden. Amen.» Siden leser vi: «Be, brødre, at mitt og deres offer må tekkes Gud, den allmektige Fader.»

På spørsmålet om *hvem* det er som frembærer offeret, svarer disse og flere andre tekster at det er presten og menigheten. Spør vi *hva* det er som ofres, så er svaret: brød og vin, og det andaktsfulle sinnelag som gir dem til Gud. Til *hvem*, og i hvilken hensikt frembæres offeret? Til Gud, til minne om Jesu lidelse, død og oppstandelse, svarer liturgen; men også til alle menneskers frelse, og til ære for himmelens helgener.

Imidlertid taler disse tekster ennå ikke om messeofferets egentlige mysterium. De fører oss ikke lenger enn til terskelen av det Allerhelligste. Det egentlige offer møter vi først når den forrettende prest,

i kraft av Kristi eget prestedømme, som han ved den sakramentale prestevigsel er blitt delaktig i, uttaler over brødet disse Herrens ord: »Dette er mitt Legeme.» — Og over kalken: «Dette er kalken med mitt Blod, den nye og evige pakts blod, som skal utgydes for dere og for mange til forlatelse for syndene. Så ofte dere gjør dette, gjør det til minne om meg.» Det hellige øyeblikk når dette foregår, kaller vi «Forvandling» eller «Konsekrasjon».

Men hvordan kan vi si at den er et offer? Hva er egentlig et offer? Den hellige Augustin svarer: «Hver gjerning vi gjør for å gå inn i et hellig samfunn med Gud, er et offer.» Det egentlige og vesentlige ved en offerhandling er altså noe åndelig og usynlig, noe som foregår i sjelens indre helligdom, hvor mennesket møtes med Gud. Offeret, det er hjertets hengivelse til Gud ved en kjærlighet så ren og stor, at vi aldri vil skilles fra ham. Den mosaiske lov foreskrev mange slags offer, men det eneste som gjorde dem religiøst verdifulle, var de trofaste israelitters kjærlighet til Herren og lydighet mot hans bud. Uten dette fromme sinnelag var deres slaktoffer og brennoffer ikke mere verd enn de offer som egypterne og assyrerne brakte sine avguder.

Imidlertid ligger det i det religiøse menneskes natur en trang til å la det åndelige stå frem i sansbare former. Det indre offer vil bli anskueliggjort i en synlig ritus. Ikke noe menneske har elsket vår himmelske Fader med en kjærlighet så ren, så dyp som mennesket Jesus fra Nasaret, Guds evige Sønn i menneskelig skikkelse. Faderen så den hellige glød i Sønnens menneskelige hjerte. Men Jesus ville at også hele verden skulle se den, beundre den, bli grepet av den, og ved dens hellige makt bli ført tilbake til Faderen. Derfor ville Jesus åpenbare den ved å gi sitt liv. Han selv har jo sagt: «at det ikke finnes noen større kjærlighet enn å gi sitt liv for sine venner». — «Så har Gud elsket verden, at han gav oss sin enbårne Sønn.» Og så har Sønnen elsket Faderen og oss, at han gjorde seg selv ansvarlig for verdens synd, for å utsette den og gjøre oss delaktige i sitt liv som Guds Sønn.

Jesu død på Golgotha er en historisk begivenhet så stor, at det som verdenshistorien ellers forteller om, blir liksom til ingenting, når vi ser på verden

og mennesket med den overjordiske virkelighetssans, som er den kristne tro. Men er den bare et historisk faktum, altså noe som hendte en gang for to tusen år siden, og som bare hører fortiden til? Jo, dersom vi bare tenker på hva folkemengden så og hørte hin fredag i Jerusalem. At en romersk pretor ved navn Pontius Pilatus uttalte dødsdommen, at Kristus utåndet på et kors, mellom to røvere, mens jorden skalv, og solen skjulte seg i mørke, alt dette hører fortiden til. Men Jesu egentlige offer, nemlig den kjærlighet til Faderen og oss, som fikk ham til å tåle alle kvaler, den lever i all evighet i hans hjerte. Men den vil også inntil tidenes ende åpenbare seg i en synlig ritus, forat vi ikke bare skulle lese og høre om Jesu korsoffer, men i kraft av en sakramental handling ha det hver dag nærværende på alteret, slik at vi ved troens blikk ser og opplever hva Herrens Mor og disiplen Johannes så og opplevde på Golgatha, da Jesus bøyde sitt hode og ropte: «Fader, i dine hender overgir jeg min ånd.»

Den synlige ritus som fremstiller korsofferet for oss, er nettopp den dobbelte konsekrasjon som presten foretar med Herrens egne ord: «Dette er mitt Legeme . . . Dette er mitt blod.»

Man innvender at en from betraktning av Jesu lidelse, slik som den skildres i Evangeliet, gjør sterkere inntrykk enn en symbolsk-liturgisk seremoni, som jo bare er et bilde av Jesu død, mens Evangeliets ord får sjelen til å fordype seg direkte i den gripende virkelighet. — Denne innvending ville være på sin plass, hvis konsekrasjonen ikke ga oss mere enn et bilde eller et symbolsk minne. Men den gir oss den levende Frelser i hans guddommelige og menneskelige naturs fulle virkelighet. Det er ikke først og fremst vår betraktning som forener oss med ham, det er han selv som er nærværende og virksom. Fra hans hjerte utgår det en guddommelig makt som ingen menneskelige ord kan uttrykke, og som virker livgivende på den troende sjel. For den makt er den samme som gjorde Jesus lydige inntil døden, og som omfatter alle mennesker i alle tider. Visstnok dør Jesus ikke mer. Hans død blir bare symbolsk fremstilt, derved at hans Legeme og Blod ved den dobbelte konsekrasjon blir likesom skilt fra hverandre som under korsfestelsen. Men det offer som korsfestelsens blodige ritus gjorde synlig på Golgatha, nemlig hans hengivelse til Faderen, og hans kjærlighet til oss, er også her virkelig nærværende med all sin frelsende makt. Vi har altså her uendelig mer enn en inspirert og rørende beretning om Jesu død, nemlig selve det guddommelige Offerlam. Like før forvandlingen ber presten om den nåde: «Verdiges Herre, vi ber deg, i alt å gjøre dette offer velsignet, verdig, fullkomment og tekkelig, så det for oss må bli din elskede Sønn, vår Herres Jesu Kristi legeme og blod.» Og etterat de innviede Guds gaver, brød og vin, ved Jesu allmektige ord er blitt til hans Legeme og Blod, fortsetter liturgien: «Vi minnes nå, Herre, vi dine tjenere og hele ditt hellige folk, den samme Kristi, din Sønn, vår Herres salige lidelse . . .»

Der kan det reises en innvending. Umiddelbart etter følger nemlig denne bønn: «Verdiges med nådig og mildt åsyn å se ned på dette offer og motta det.» Hvilken mening har denne bønn? Er det Jesus selv som er prest og offerlam i messen som på Gol-

gatha, behøver vi da å be Faderen om at han skal se med velbehag på offergaven? Svaret finner vi i et ord av apostelen Paulus: «Kristi kjærlighet er det som driver oss, når vi tenker over at når en er død for alle, da er alle døde.» Og Kristus er død for alle, forat de som lever, ikke mer skal leve for seg selv, men for Ham som er død og oppstått for dem. (II Kor. 5.) Apostelen minner oss om at kristendommen er et hellig fellesskap med Kristus. Kirken er Kristi Legeme. Når Kristus offerer seg til Faderen, vil han ta hele menneskeheten med seg, forat vi alle skal leve i Faderen i samfunn med hans evige Sønn, besjelet av den samme kjærlighet. Men vi stakkars syndige mennesker er ofte så betatt av verden, så lammet av egenkjærlighet, at vi nekter å samtykke i Kristi Frelsesvilje, eller at vi gjør det bare ufullkomment og sløvt. Kristi offer er uendelig fullkomment, men det offer vi skal frembære i forening med ham når vi er til stede ved det eukaristiske offer, nemlig et angerfullt hjerte, en inderlig lengsel etter Gud, en ren nestekjærlighet, dette offer er ikke alltid så fullkomment at Gud med mildt og nådig åsyn kan se ned på det. Derfor ber vi om at Gud må gi oss det ekte kristne sinnelag.

I samme hensikt ber vi den følgende bønn: «Allmektige Gud, vi ber deg, ydmykt, la dette offer ved din hellige engels hender bæres frem til ditt opphøyede alter, for din guddommelige Majestets åsyn . . .» Den samme tanke ligger til grunn for en tekst vi leser i et skrift fra det første århundre, den såkalte «Didachè», eller de tolv apostlers lære: «Hver Herrens dag skal dere forsamles for å bryte brødet og takke, etter å ha bekjent deres synder, forat deres offer må være rent.»

Betrakter vi messens gang ut fra konsekrasjonens mysterium, er det ikke vanskelig å se hvordan ordet offer, overalt hvor det forekommer i liturgien, brukes med henblikk på Frelserens eget evige offer. Brød og vin som frembæres ved offertorium, kalles for et offer: Ja, fordi ved konsekrasjonen blir de til Kristi Legeme og Blod. Vi sier at det er presten som frembærer messeofferet: Ja, men «in persona Christi», — dvs. i kraft av Jesu eget prestedømme, og som synlig stedfortreder for den usynlige Kristus. De fromme kristne som overværer messen, ber selv om å få være en offergave. «Måtte vi bli tatt imot av deg, Herre, i ydmykhetens ånd og med et sønderknust hjerte», sier de med presten. Ja, fordi Kristus gjør dem til ett med seg ved å gjøre dem delaktige i sitt liv som Guds Sønn.

Videre sier liturgien at messeofferet frembæres til Gud, men også til Jomfru Maria og alle helgener: Ja, fordi den kjærlighet til Gud som Kristus gjør oss deltaktige i, fremkaller i vårt hjerte en dyp beundring for Kristi hellige liv som åpenbarer seg i Kirkens helgener; for deres hellighet er en virkning av Kristi frelsende nåde. — Endelig sier liturgien også, at messeofferet frembæres for å opnå hjelp i timelig nød. Ja, fordi den kjærlighet det hellige offer vekker i sjelen, innebærer også en grenseløs tillit til Faderens barmhjertige Forsyn.

Jo mer vi fordyper oss i betraktningen av messeofferet, desto klarere går det opp for oss at det er innbegrepet av hele kristendommen og av all religion. Samlet omkring den korsfestede og oppstandne Frelser blir vi styrket i vår tro, i vår sans for og

Den offisielle feiring av opprettelsen av Oslo katolske bispedømme

I forrige nummer av St. Olav fikk våre lesere et overblikk over Den katolske kirkes historie i Norge i nyere tid, dvs. et streiftog gjennom de 110 år som er gått siden Kirken igjen fikk fotfeste her, og dette i tilknytning til den tilstand som inntrådte ved kirkeomvelningen i 1537. (Jfr. sogneprest dr. J. J. Duins artikkel s. 238—41). I samme nummers leder refererte vi kort hovedpunktene i det som danner innledningen til den nye fasen i vår Kirkes historie her hjemme, nemlig Roms avgjørelse av 29. juni d. å. om at Oslo Apostoliske Vikariat var opphøyet til bispedømmes rang, og at den hittidige Apostoliske Vikar, Hans Høyærverdighet biskop dr. Jac. Mangers, var utnevnt til dette nye bispedømmes første overhyrde.

Vi skal denne gang derfor ikke gjenta annet av det som allerede er kjent, enn det som måtte inneholdes i de offisielle dokumenter som ble lest ved den høytidelige, offisielle feiring av begivenheten i St. Olavs-kirken på Kristi Kongefest søndag 25. oktober, for så å supplere dette med gjengivelse av Biskopens preken ved samme historiske anledning, samt — i de nattetimer som gjenstår før bladet går i trykken — forsøke å gi et referat av det storstilede program som denne minneverdige dag bød på.

Ungdoms-gudstjenesten

Da Kristi Kongefest jo er den katolske ungdoms store samlingsdag, var det gitt at fromessen også i år måtte bli preget av innslaget fra de unge. Allerede her gikk tankene uvilkårlig tilbake til den første tiden etter nyreisningsverket i 1843: Den ytre foranledning dengang var opprinnelig en barnedåp, og prest måtte hentes helt fra Stockholm! I dag en full St. Olavs kirke, der to tredjedeler var ungdom og barn som i samlet skare kunne gå frem og motta Kristus Kongen i Alterets hellige sakrament. Forvisningen om at den gamle Moderkirke igjen har fått sikkert fotfeste i vårt land, kunne på denne dag ikke bedre illustreres! Messen, som ble holdt som dialogmesse, ble forrettet av pastor I. Hansteen Knudsen, mens sogneprest F. J. Fishedick ledet recitasjonen nede i kirken. Å legge merke til hvor flinke de unge var, faktisk jo yngre de var, viser hvor fundamentalt viktig det er at man får et grep på messens liturgiske gang allerede fra barnsben. Her har dialogmessen og de regelmessige s. k. skole-messer sin grunnleggende funksjon. Ikke heller til å undres over at voksne så gjerne søker til disse messene, da de her får hva de i sin barndom og ungdom forklarer nok ikke hadde så lett anledning til å få.

lengsel etter det evige, i vår kjærlighet til Faderen, i bevissthet om at vi er «som levende stener, bygd opp på ham, til et åndelig hus, til et hellig prestedømme som bærer frem åndelige offergaver som tekkes Gud ved Jesus Kristus». (I Pet. 2.)

Høytideligheten i St. Olavs domkirke

Formiddagen bød på deilig høstvær, m. a. o. godt kirkegangsvær! Og om den nye domkirke ikke eier katedralens dimensjoner og ruvende arkitektur, så lå den der så inribyende vakkert festsmykket, takket være St. Antonius-søstrenes nitide forberedelse av kirkeskrudet og fyllden av de instrømte blomsterhilsener. Alt lenge før 11-slaget var kirken fylt til trengsel, og det var kanskje de fleste som måtte stå.

Det høytidelige inntog i kirken skjedde i prosesjon med en rekke prester mellom ministrantgruppen og Hans Høyærverdighet og hans assistenter. Ved inngangen ble den nye Biskop av Oslo mottatt av sogneprest Fishedick og pastor Hansteen Knudsen, og under kirkekorets utførelse av «Ecce Sacerdos» av Audacter (pseud.), skred prosesjonen til koret, der biskopen tok plass i faldistoriet foran tronstolen, den nye Oslo katolske bispestol. Fra prekestolen leste så pastor Hansteen Knudsen i egenskap av sekretær etter noen innledende ord opp de pavelige Breve, først ett om opprettelsen av selve bispedømmet, så det annet om utnevnelsen av biskop Mangers til Oslo Katolske Bispedømmes første biskop. Da den i dokumentet foreskrevne troskapsed var avlagt av biskopen på det biskoppelige kontor allerede ved den formelle akt av 15. august, falt denne del idag bort, men som et uttrykk for geistlighetens innordning under den nye status og Biskopen av Oslos autoritet, avla de tilstedeværende prester obediens for Hans Høyærverdighet ved knelende å kysse hans ring og motta hans velsignelse.

Dette fant sted foran tronstolen, hvoretter biskop Mangers inntok sin plass i denne under baldakinen og der ved symbolsk tok den nyopprettede Oslo Katolske Bispestol og den nye St. Olavs domkirke i kirkerettslig besittelse.

Med dette var høytidshandlingen avsluttet, og det ble en akt verdig den historiske betydning som lå til grunn. I kjeden av den historiske utvikling siden reformasjonsåret 1537 vil det som her skjedde søndag 25. oktober 1953, etter katolsk vurdering komme til å stå som det ubestridelige høydepunkt: Her dreier det seg ikke bare om at den kirkelige organisasjon er blitt utbygget og fått sin *endelige* form i en del av landet, heller ikke bare om at vi er gått over fra *en* kirkelig ordening til en *annen*. Her er tale om at en foreløbig og rent kirkelig ordening er blitt avløst av en *guddommelig* og *derfor endegyldig*. For mens et apostolisk vikariat er en ren kirkelig foranstaltning eller løsning, så er det i henhold til Jesu Kristi vilje og ordening at Kirken er oppdelt i selvstendige bispedømmer. Fra et kirkerettslig synspunkt er det altså skjedd dette, at fra og med nevnte dato styres vi ikke mer av en utsendt vikar for Paven eller Den apostoliske stol, men av en biskop, som styrer oss i eget navn på Jesu Kristi vegne — omenn *disiplinært* underlagt Petri etterfølger og Den apostoliske stol i Rom (jfr. pater H. Messerschmidts preken etter den tilsvarende høytidsakt i St. Ansgars Domkirke i København i juni i år. — Kat. Ugebl., 14/6 1953).

ble en stemningsfull og uforglemmelig opplevelse. Til det vakre seremoniell kom dagens særlige preg av høytid, seremonienes sikre ledelse av pastor L. P. Messel og hr. Fritz Geiner med en veløvet gruppe små og store ministrarer, og ikke å forglemme kirkekorets mesterlige utførelse av «*Ecce Sacerdos*» ved biskopens inntog i kirken, Palestrinas klassiske 4-stemmige «*Missa Brevis*», Pitonis «*Cantate Domino*» til offertoriet og «*Christus vincit*» etter messen. Organisten og kordirigenten Rolf Østbye og hans ca. 20 sangere har all ære av sine ytelser — ja det var prestasjoner av sjelden høy klasse, om det var bare én mening.

Ved alteret var Hans Høyærverdighet assistert av

sgneprest Fishedick; sogneprest til St. Hallvard kirke, fransiskanerpater Th. Notenboom var diakon og sogneprest til Stabekk, maristpater P. Bzdyl var subdiakon. I koret knelte en rekke geistlige fra Oslo og omegn, samt maristenes provincial, pater Pisters, *Utrecht*.

Biskopens varmhjertede preken er gjengitt nedenfor. Etter messens slutt meddelte biskopen fra kordøren i Den hellige fars navn den pavelige velsignelse, hvoretter takkehymnen «*Te Deum*» lød mektig gjennom kirkerommet. Til Rolf Østbyes postludium forlot så geistligheten i prosisjon kirken, biskopen, iført *cappa magna*, velsignende den tettpakke kirkelyd.

*

BISKOPENS PREKEN

Kristi kjærlighet er det som driver oss.

2. Kor. 5, 14.

Høytelskede i Herren!

På Kristi kongefest for 21 år siden sto jeg for første gang her som deres kirkelige overhyrde. Jeg kom den gangen som apostolisk vikar og titulærbiskop av Selja, som pavens vikar, for i hans navn og på hans vegne å utøve hyrdeembetet hos dere. Ved dette første møte med dere sa jeg at hele mitt program og alt mitt strev gikk ut på å forkynne Kristus: Kristus den korsfestede som har kjøpt oss fri med sitt blod, og Kristus kongen og seierherren som må leve i oss og råde over oss, våre hjem, våre familier og vårt folk, for alene i ham og ved ham vinner vi over alle vansker og når vi livets mål.

I dag står jeg her som selvstendig biskop, biskop for Oslo bispedømme, og jeg taler til dere i kraft av selve apostolembetet. Vår hellige far, paven, har villet opphøye Oslo Apostoliske Vikariat til eget selvstendig bispedømme for å påskjønne den innsats våre prester, våre ordenssøstre og våre legfolk gjennom årene har gjort for Kirkens fremgang, og for å styrke deres bevissthet som fullverdig og viktig ledd i Kirkens store levende organisme.

Men mitt program og mitt mål er nøyaktig de samme som for 21 år siden: å forkynne Kristus for dere, Kristus som korsfestet og Kristus som verdens konge «så han må bo i deres hjerter ved troen, og dere, rotfestet og grunnfestet i kjærlighet, med alle de hellige» — etter Marias forbilde — «må kunne fatte bredden og lengden, høyden og dybden og kjenne Kristi kjærlighet som går over all forstand så dere kan bli fylt til Guds fulle mål.» (Ef. 3, 18.)

Mange av dem som for 21 år siden var her til stede, er alt vandret bort og de har fått erfare at bare én ting har verdi: Kristi kjærlighet. Og de som blir eldre, forstår for hver dag bedre at alene livet i Kristus kan gi dem trøst og kraft. Jeg la den gangen særlig den oppvoksende ungdom på hjerte å gå inn med hele sin ungdoms glød for å bygge Kristi rike stort og sterkt i vårt land. Nå er de blitt voksne og står midt i livet. Mange har stiftet familier og danner nå ryggraden for Kirkens vekst og oppbygging i Norge. Dessverre har også en del av dem sviktet Kristus Kongen og hans Kirke. Vi må både be og arbeide for at de må få den nåde å vende tilbake til ham som alene kan fylle deres hjerte og stille deres lengsel etter lykke.

*

Jeg vil i dag atter legge dere alle, og da særlig vår ungdom på hjerte, å bli dere fullt ut bevisst hva det vil si å være kristne, katolikker, å være lemmer på Kristi Kirke, å være forkjempere for Kristus Kongen og hans rike.

I dag arbeider utallige onde krefter — ikke bare bak det såkalte jernteppe, men i alle land — for å knuse Kristi rike, for å rive Gudstroen og Kristus-troen ut av menneskenes hjerter. Og de som preker og hevder Kristi og Kirkens rettigheter, det være seg kardinaler eller biskoper eller prester eller legfolk, blir kastet i fengsel, pint og torturert, ja henrettet som forbrytere. En hedensk ånd går gjennom hele vår moderne kultur og vil avkristne verden, ta fra menneskene det største og helligste de eier, så de sluttelig ikke mer skal se hva som er rett eller urett, hellig eller syndig, godt eller ondt.

Er det da ikke vår plikt, vår allerførste og allerhelligste plikt, å slutte oss sammen og ta kampen opp for Kristus og føre ham som konge inn i vår tid, i våre familier, i våre skoler, i det politiske og sosiale liv?

Året 1947 ble det på Montmartre i Paris holdt et stort møte, en såkalt «sosial uke» for å drøfte vår tids akutte sosiale og kristne problemer. Deltagerne kom til det resultat at all nød og alt ondt i vår tid kom av at massene var blitt fremmed for Kristi ånd, og bare lot seg lede av egoismens og materialismens ånd. Og da sto de fram og lovet høytidelig:

«Vi vil skape fremtiden, skape den etter Kristi ånd.

Vi er beredt til selv å leve Kristi sannhet og vise det gjennom kjærligheten i alle våre handlinger.

Vi er beredt til å bringe alle offer for at Kristi lov må bli herskende i samfunnet, i folkenes og nasjonenes liv, og for at alle nasjoner og alle raser underkaster seg Kristi lov og Kristi kjærlighet.

Vi er beredt til med vår totale innsats å føre Kristi kjærlighet inn i alle menneskelige innretninger og å gi dem et kristent preg.

Vi er beredt til å kjempe for at rettfærdige sosiale forhold blir skapt for alle mennesker, så det blir grobunn for Kristi kjærlighet og Kristi rike.»

Det ble ikke bare tomme ord. Nei. Med hellig iver og pågangsmot har de gått inn, og går de fremdeles inn, for å gjennomføre denne veldige oppgave. Og de har oppnådd herlige resultater hos alle samfunnsklasser, både hos arbeiderne og de industrielle, hos studentene og bøndene, men mest hos ungdommen, så det i sannhet kan tales om en kristen fornyelse i Frankrike.

Etter pontifikalmessen gikk ungdommen, tradisjonen tro, til Vår Frelasers Gravlund, der de under ledelse av pastor Messel avla besøk til prestenes gravsteder.

Kl. 19 var det pontifikalandakt i domkirken, og atter var kirken overfylt. Biskopen var assistert ved alteret av prestene H. Taxt, Messel og Hansteen Knudsen.

Festmøtet om aftenen

Etter aftengudstjenesten fant et høyst vellykket festmøte sted i gymnastikksalen til St. Sunniva skole. Salen er i seg selv både rommelig og egnet for fest, men i dag ble også den for liten. Skjønt arrangørene hadde lagt opp arrangementet så smidig det lot seg gjøre, måtte flere gå uten å få plass. Så ved neste store begivenhet, St. Olavskirkens 100-års jubileum i 1956, må en nok se seg om etter enda større lokaler.

St. Olavs-laget og Oslo Katolske Ungdomslag sto som arrangør, og de skilte seg fra oppgaven til alles tilfredshet. Det var stil og festivitas over aftenen, og programmet var ypperlig. Hans Høyærverdighet biskopen var det naturlige midtpunkt, omgitt av ca. 20 av sine prester, deriblant en rekke tilreisende — pater Leo v. Eekeren, Sylling, sogneprest Duin, Porsgrunn, pastor Wysiecki, Fredrikstad og sogneprest Castricum, Kr.sand, samt pater Pisters, Holland og pastor Quint som vikarierer i Halden.

Sogneprest Fishedick holdt velkomsttalen, og ga her et kort og konsist riss av den historiske opptakt til dagens begivenhet. Han ønsket biskopen tillykke med dagen og Guds rikeste velsignelse for de år som kommer. Videre gratulerte han prestene, for hvem det jo var en stor gledens dag, og St. Olavs menighet, som opplevde å se sin kjære kirke som bispedømmets nye domkirke, og til slutt og ikke minst gjestene, som ville bære festen med sitt nærvær. Blant gjestene merket en seg også en rekke medlemmer av Corps diplomatique.

Etter avsyngelsen av Olavshymnen fremsa fru Ragnhild Nylund hosstående prolog, som høstet kraftig applaus, særlig for den nydelige måten den ble fremsagt på. St. Sunniva Skoles pikekor under søster Thereses kyndige taksstokk sang så tre numre yndig og skolert. Dypt inntrykk gjorde syndikatsmedlem direktør Axel Kolleruds tale for biskopen. Han hadde for 21 år siden i samme egenskap vært med å hilse Hans Høyærverdighet velkommen som Apostolisk Vikar, og han hadde siden på nært hold kunnet følge biskopen i gjennomførelsen av sitt program fra første dag: kjærlighetens program. Han hyldet biskopen for den grunn han hadde sikret Kirken i land og folk, for hans energiske innsats som kirkebygger, trass i krigens og etterkrigens vansker, og takket ham for hva han hadde gitt i sin virksomme forkynnelse av de kristne verdier, de som alene gjør livet verdt å leve. — Et kunstnerisk innslag av utsøkt kvalitet var operasanger Per Grønnebergs konsertavdeling, følsomt og kongenialt akkompagnert av pianisten Rolf Østbye. Stemningen

(Ref. forts. s. 259)

Høytelskede i Herren. Gi også dere i dag dette løfte og sett det ut i livet, ikke bare med ord, men i gjerning og sannhet. Vis i det praktiske liv at Kristi ånd råder over dere, at han i sannhet er den konge dere følger. Skap fremtiden, skap den etter Kristi ånd. Vær beredt . . .

Amen.

PROLOG av Ragnhild Nylund

Vyrde Herre Bisp!

Vi er samlet her i kveld til en særegen fest fordi Rom har talt, og det ble bispen vår til ære. Så lykkelig vi tror at ei det bare er en gest når Oslo nå selvstendig bispedømme skal få være.

Et lite steg på vegen fram det går slik at det blir som det i sangen står: «Hva Norge engang var, det skal det atter vorde.» Tenk da, når gjenreist står omkring i hele Oslo by Guds kirkehus med slanke tårn og gyldne spir mot sky!

Fra Ekeberg og ut til Skøyen fra Pipervika like opp til Vøyen skal alle kirkeklokker opp mot himlens blå 3 gange daglig sitt Engelenes hilsen over byen slå. Og luften dirre skal av malmtunge klokkers klang til jul og påske—pinse og Corpus-Christi gang. Vel en og annen stanse vil i morgentravle jag fordi nå lød forvandlingsklokkens spinkle toner, og han vil ofre slit og glede — alt på denne nye dag til Ham som nettopp nå pånytt ble en forsoner.

De ord som nå for fåtallet har slik uendelig verdi skal for den store mengde like vektig bli.

På et: Confiteor og mea Culpa — Absolvo te blir svar. På: Non sum dignus, man et Vitam æternam har.

Og et bilde vil bli nytt her på vårt kjære sted: En møte vil i gatene i ny og ne en prest med messegutt som ringer med en liten bjelle — da løft på hatten, bøy deg dypt og be:

det skal fortelle, at Mesteren fra Nazareth på vegen går til en for hvem den siste tunge avskjed forestår.

Nåvel, du synes nok at dette bare er en drøm og fantasi og intet visst.

Og du skakker på ditt hode som en fullblods pessimist. Men har du ikke lest og fulgt med tiden,

så du vet at her for knappe 100 år siden var hverken kirke eller skole i vår kjære stad, hvor altså ei en katolikk var helt tilfreds og glad? Men da det hendte dette livets skjønne store under:

det kom til verden her et barn — katolsk — og kunde ikke døpes uten strev og plunder, for nærmest prest i Stockholm satt. Er ikke det symbolsk at barnet ga de gamle pågangsmot og freidighet så kirken grunnlagt ble pånytt i all beskjedenhet? Idag står kirker, skoler, hospitaler, barnehjem og kloster rundt om i hele Norges land, og ei det lenger koster hverken tort og svie eller tap av virke om du tilhører den katolske Moderkirke.

Alt hva de gamle tålte — ofret, det har rike frukter båret og endelig idag har Rom for oss en egen, selvstendig biskop kåret.

*

Vyrde, kjære Herre Bisp!

Om våre hjerter kunde ærlig — trofaste for Gud og Kirken slå,

da skulde vi mot vokstrik herlig framtid gå!

Reis deg hver katolikk rundt om i land og by og gi din Bisp et hellig løfte med ditt håndslag nå påny:

om trofast bønn for ham og Kirken vår hver dag, så alle vi med hjertets faste varme slag for vår katolske Kirke blir det salt, den surdeig som gir sanne rike løfter, og jevner ut og fyller der hvor nå er skår og dype kløfter. —

Gud signe, verne Oslo Bisp!

Vi gjengir her de pavelige Breve. Det første gjelder opprettelsen av Oslo Katolske Bispedømme. (Etter E t c. følger noen praktiske anføringer, som her ikke er tatt med.) Det andre gjelder utnevnelsen av biskop dr. Mangers til det nye bispedømmes første overhyrde. Her den latinske facsimile over den norske teksten.

I.

Pius biskop, Guds tjeneres tjener,
dette til stedseverende minne:

I sannhet gledelig for den guddommelige religion er det at i Norge — et land så fremstående for sin historie og sitt kulturliv — den katolske slekt vokser frem på en måte som tender et liflig håp om at Den hellige kirke igjen vil vinne frem til sin tidligere glans. Over dette gleder Vi oss meget, Vi som av den høye Fader i himmelen har fått overdratt omsorgen for Hans rike her på jorden. Og Vi anser dessuten for betimelig å ordne og innrette den kirkelige administrasjon slik at dens form og hensikt blir i samsvar med de nu rådende forhold. Av denne grunn opphøyer Vi derfor Oslo Apostoliske Vikariat til bispedømmes rang. For det som her er levert av bevis på dyd, fromhet og vilje til innsats, særlig av sekular-prestene, som jo er gitt omsorgen for det samme Apostoliske Vikariat, det er verdig til at en rettferdig belønning blir gitt, likesom også de samme prester stimuleres til å høste stadig rikere frukter og de troende blir styrket i sin standhaftighet. Derfor godkjenner Vi det som Propaganda-kongregasjonen har holdt for riktig å gjøre; etter likeledes å ha utbedt samtykke fra dem som av ulike grunner er meningsberettigede i denne sak, og av den grunn omhyggelig har overveiet og satt seg inn i det som forordningen ville gå ut på, bestemmer Vi i kraft av Vår Apostoliske fullmakt dette som følger: Vi opphøyer Oslo Apostoliske Vikariat til bispedømmes rang; det skal bæres Oslos navn, og Vi underlegger det direkte Vår og Den apostoliske stols autoritet. Biskopen av Oslo skal ha sete og bosted i Oslo by, hvorfra det nye bispedømme har sitt navn, og bispestolen reises i St. Olavs ærverdige gudshus, befinnende seg i samme by og som hittil har fungert som hovedkirke. Som følge av dens oppnådde verdighet, tilstår Vi den således opprettede kirke og dens biskoper til enhver tid alle de rettigheter og privilegier, byrder og plikter som de øvrige biskopelige seter og de øvrige prelater av samme verdighet verden over pleier å utstyres og bebyrdes med. Hva altså angår domkapitlet, vil Biskopen av Oslo ha å opprette et slikt råd; men så lenge forholdene vanskeliggjør dette, går Vi med på at i dettes sted velges et bispedømme-råd, som trofast står biskopen bi både med kloke råd og dyktig virke.

Etc.

Gitt i Rom, Ved Petri stol, den 29. juni A.D. 1953, i Vårt Pontifikats 15de år.

For Den hellige romerske kirkes kanselli:

+ Eugenius Card. Tisserant,

Dekan for Det hellige kollegium.

+ Petrus Card. Fumasoni-Biondi,

Prefekt for Propaganda-kongregasjonen.

Arthurus Mazzoni, Apostolisk Protonotar.

Silvus Sericano, Apostolisk Protonotar.

PIUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI

...nobilis Jacobi Manassa, Romani Episcopi tituli Petri, alio Episcopo novae Saceris Oslensia, salutem in domino sempiternam, Omnium Episcoporum Oslensium, etc. qui officii sui personam hinc in seculo sustinuerunt, memore volumus hinc deinceps...

Dio A.R.L. cancellario

+ Episcopi Cui Titulus S. Petri ad Vincula

Arthurus Mazzoni
Silvus Sericano

II.

Pius biskop, Guds tjeneres tjener,
til vår ærverdige bror, Jacob Mangers, hittil titulær-biskop av Selja, nå valgt til biskop av det nye bispedømme Oslo, hilsen og den Apostoliske velsignelse.

Vi som representerer Jesu Kristi person her på jorden, omgir med levende og omsorgsfull kjærlighet alle de Kirkens biskoper som i trofast iver styrer den hjord som er anbetrodd dem, og fører den til det evige liv. Når derfor Oslo Apostoliske Vikariat ved det apostoliske Breve «I sannhet gledelig», gitt under segl på denne dag, er blitt opphøyet til bispedømmes rang med navnet Oslo, og denne nye domkirke samtidig skal stilles under sin første hyrde, ratifiserer Vi og bekrefter Vi herved, etter nøye overveielse i enhver henseende, Propaganda-kongregasjonens avgjørelse i denne sak. Vi løser Deg, som fungerte som Apostolisk Administrator av det samme Vikariat, fra båndet til kirken i Selja, hvis tittel Du hittil har båret, og utnevner Deg til biskop av det nylig opprettede Oslo Bispedømme. Som følge av dette overgir Vi til Deg omsorgen for, styret og administrasjonen av de åndelige såvel som de materielle ting som henhører under denne Oslo Bispestol, som igjen er direkte underlagt Oss og Den apostoliske stol; og Vi tillegger Deg alle de rettigheter og privilegier, byrder og plikter som hører til dette embete. For øvrig fritar Vi Deg, ifølge den samme Vår autoritet, fra å gjenta den sedvanlige trosbekjennelse, trass i enhver motstridende bestemmelse. Derimot bes Du, overensstemmende med det fastlagte formular som er vedlagt dette Breve, å avlegge troskapseden før Du som biskop tar Oslo Bispedømme i kanonisk besittelse, og det i nærvær av en kirkelig dignitær som lever i nåde og forening med Den romerske stol. Dette formular, underskrevet av Deg og vedkommende dignitær og forsynt med segl, skal Du snarest sende til Propaganda-kongregasjonen. Men dersom Du ikke avlegger nevnte ed, da

vit at Du er hjemfallen til de beføyelser som er fastlagt i kirkeretten. De elskede sønner av presteskapet, de elskede sønner og døtre av folket i Ditt bispedømme ber Vi i Herren at de i fremtiden holder fram i den samme lydighet mot Deg som valgt Biskop, som de hittil har gjort mens Du var Apostolisk Vikar, og at de fortsatt adlyder dine til enhver tid gitte forskrifter, så at dere, ved det inderlige bånd som forener Dine og deres ønsker, alltid mer må gå sammen i Kristi nåde og kjærlighet. Og Vår vilje er at Du selv besørger at dette Vårt Breve blir lest offentlig opp i byens domkirke så snart som etter mottagelsen følger en befalt festdag. Idet Vi til slutt nærer det lyse håp at Du, elskede sønn, beveget av Kristi kjærlighet, med all Din iver vil vie Deg til det distrikt som er gitt til Din varetakt, ber Vi hyrdenes øverste Hyrde alltid å stå Ditt arbeide bi. Gitt i Rom, Ved Petri stol, den 29. juni A.D. 1953, i Vårt Pontifikats 15de år.

For Den hellige romerske kirkes kanselli:

+ *Eugenius Cardinal Tisserant*,

Dekan for Det hellige kollegium.

Arthurus Mazzonei, Apostolisk Protonotar.

Silvus Sericano, Apostolisk Protonotar.

DEN OFFISIELLE ...

(Forts. fra s. 257)

sto således med rette i taket da Kjell Ruyter, som formann i Norsk Katolsk Ungdomsforbund, brakte ungdommens hyldest og program fram for biskop og forsamling. Det var nøkterne og klare ord, båret av den ansvarsbevissthet som gjør at tilliten til de unges vilje til og brennende ønske om å trygge kontinuiteten i Kirkens arbeide ikke må sviktes på noe hold! Han slo til slutt et sterkt slag for oppslutningen omkring støtteselskapet «Ungdomsforbundets venner». Ungdomssangen ble sunget unisont, hvoretter fulgte serveringspause. Den ble synlig populær, da det ble rett vanskelig å samle alle igjen til den videre avvikling av festprogrammet. Annen avdeling ble innledet med «Bispesangen». Andre Bongard talte så på vegne av den yngre garde av katolske familier, og takket biskopen for den interesse og forståelse han hadde vist for denne livsbærende faktor i Kirkens liv og trivsel. Han berørte også barneoppdragelses-spørsmålet, og med henblikk på å sikre den yngre generasjon for Kirken nevnte han hvor det lå de yngre familier på hjerte å få den *katolske* folkeskolegang helt utbygget også for våre gutter.

Som en skjønner, var talernes rekke mange, men alt ble lyttet til med våkent øre. Nå var det bare de aller yngste igjen: to ministranter som på scenen fremsa barnas hilsen til biskopen. Og de hadde en gave skjult bak stasen de bar: en gylden mitra som gave fra St. Olavs menighet. Under mektig applaus satte biskopen den på sitt hode, så alle kunne se hvor vakker den var! (Vi vil også her nevne at biskopens i dagens anledning hadde mottatt en ny og prydfull bispestav fra St. Fransiskus Xaveriussøstrenes kongregasjon, med Hellig Olavskikkelsen plasert i stavens krumning, og det biskoppelige våpen ved håndfestet — en gjenstand av gjennomført fremragende håndsmekunst.)

Tiden var nå kommet da Hans Høyærverdighet selv ba om ordet. Dypt beveget over alt det vakre som var sagt, takket han hver især, men ba alle huske at det dagen først og fremst gjaldt, var ikke ham, men alle som var med og utgjorde det som i dag het Oslo

PRESSENS DAG

I årenes løp har ST. OLAV gått i bresjen for mange slags innsamlinger, og er den blitt bedt om å appellere til støtte for de mange behov som melder seg i Kirkens liv, så har den aldri sviktet. Selv har ST. OLAV ikke på 20 år utropt til noen innsamling for eget behov, bortsett fra en beskjeden bønn i 1948 om litt hjelp til å ominnrede sine lokaler.

Heller ikke denne gang er det tale om noen innsamling i egentlig forstand. Men på Allehelgensfest førstkommande søndag 1. november skal kirkekollekten, som årvisst på denne kirkelige festdag, tilfalle ST. OLAV. Det har vært gledelig å se det giversinn som resultatene av de senere års kollekter på denne dag har gitt uttrykk for. Det vitner om at ST. OLAV LESES OG FØLGES MED STIGENDE INTERESSE. Abonnementstallet har siden de første etterkrigsår steget med ca. 40 %, og tallet er fremdeles jevnt stigende.

Dette er den lyse side av ST. OLAVS etterkrigs-tilværelse! Men på den annen side er den mørkere enn vel noensinne. Utgiftene har steget med over 300 %, og redaksjon og ekspedisjon sliter tungt, meget tungt for å kunne ride vanskenes storm av, nummer for nummer. Dette til tross for at man i de siste par år har ofret meget av spalteplassen til annonser, nødvendigvis på bekostning av stoffmengden.

Vi vil derfor ved denne gangs kirkekollekt på Allehelgensfest måtte be alle våre venner og interesserte, fornøyde og misfornøyde, å huske på ST. OLAV med ekstra velvilje og offersinn. Og om du ikke skulle kunne komme til kirke på denne dag, så send din skilling eller sjekk til oss direkte!

På forhånd hjertelig takk!

Red. & Eksp.

St. Olavs forbund-syd

avholder hovedstevne søndag 1. november kl. 13 i Akersveien 5, Oslo. Beretning og regnskap fra siste periode fremlegges. Videre følger forslag til budsjett og retningslinjer for neste periode, forslag til lovendring i kontingentparagrafen, samt drøfting av neste års hovedstevne. Til slutt er valg. Alle interesserte er velkommen til å overvære hovedstevnet, som en venter vil være avviklet ca. kl. 18.00.

Katolske Bispedømme. Han minnet om Den hellige fars egne ord i de oppleste buller, der han gir uttrykk for det beundringsverdige arbeide som i tidens løp er utført av prest og leg i inderlig forening. Biskopen takket for den samarbeidsånd og den tillit han i disse 21 år hadde stått som overhyrde hadde møtt, og la alle på hjertet å samles i storsinn og kjærlighet om de oppgaver som ligger foran oss, og som er verd de største ofre.

Festmøtet ble avsluttet med aftenhymnen «Salve Regina», sunget unisont. Berit Kristensen, sekretær for Nordens Unge Katolikker, som med sikkerhet og ynde hadde ledet programmet, takket alle hjertelig for fremmøtet. — I sannhet en minneverdig dag som gir de rikeste inspirasjoner for det videre alltid utbyggende arbeid!

I. H. K.

Meget stoff har måttet utstå grunnet plassmangel.

VÅRE FLYKTNINGER

Av Johs. Bruce

Et av de store sosiale problemer i vår tid er flyktningsspørsmålet. Tusener av mennesker i alle aldre lever i dag et usselt og lite menneskeverdig liv i flyktningeleire. Mange har levd der i årevis, mange barn kjenner ingen annen form for tilværelse, og daglig strømmer nye skarer inn over Vest-Europa. Alle er klar over at det nytter lite å vente på den tid disse kan vende hjem igjen, og mange har forøvrig intet hjem å vende tilbake til. Flyktningene må derfor gis anledning til å bygge opp sine hjem i andre steder, i nye land. Det er ingen lett oppgave hverken for dem som skal ta imot dem eller for flyktningene selv. Norge har åpnet sine grenser for dem, oppslutningen om arbeidet for flyktningene har vært enestående, og hundrer har fått nye hjem her, mens andre er plasert på sykehus og på sanatorier.

Det ble temmelig snart etter at de første flyktningene var kommet hit, klart for enkelte katolikker at flyktningene stilte den katolske kirke her i landet overfor nye problemer, problemer som var uhyre vanskelige. En meget stor prosent av flyktningene er katolikker, og sammen med de langt over 1000 unge polakker som var sendt hit opp av tyskerne under krigen som tvangsarbeidere, og som ble her etterpå, stilte de kirken overfor nye oppgaver. På kort tid steg tallet på katolikker relativt sett meget sterkt, og det gjorde ikke saken lettere at flyktningene på grunn av boligmangelen i de store byer som oftest måtte plasseres på landsbygden, langt fra prest og kirke.

Vel, for å gjøre det hele kort: på initiativ av St. Olavs Forbund ble det så for noe over et år siden nedsatt en *Hovedkomité for katolsk flyktningearbeide* i Oslo, og underkomitéer er dannet i en rekke menigheter. Noe av det første som måtte gjøres, var å skaffe oversikt over antallet katolske flyktninger og å skaffe adressene. Det var ikke lett; men man fikk etterhvert stadig flere kontakter. Man fikk ordnet det slik at flyktningene i stor utstrekning kunne få besøk av prest, kunne komme til kirken, og man skaffet dem som ba om det, katolske bøker. Det tiltaket som slo best an var flyktningebrevene som sendes ut på tysk, polsk, italiensk og norsk. Ved hjelp av disse fikk man kontakt med en rekke som trengte både åndelig og materiell hjelp, og de brevene komiteen har fått gir et bilde av en situasjon som ikke bare er lys.

Men la oss først høre litt av det flyktningene sier. Utdragene fra brevene er valgt mer tilfeldig, det er så altfor mange man ville sitere, men et lite bilde gir forhåpentlig disse få sitatene:

«Brevene er vår eneste trøst og glede. Vi ville være Dem meget takknemlig om De kunne sende oss et bilde av Guds Moder.»

«Jeg takker for Deres brev. Det trøster og forener oss i ånden. Vi bør alle være takknemlig fordi dere hjelper. Folk er meget snille mot oss og har hjulpet oss til å vinne over den første tiden i et fremmed land, som ikke lenger er fremmed for oss. Det som gjør meg urolig, er religionsundervisningen for barna.»

«Lenge har vi ventet på å høre om det er noen katolske kirker i Norge. Vi lengter meget etter å motta botens sakrament og Den hellige kommunion, men vi har ingen katolske kirker i nærheten.»

«Vi er meget takknemlige mot komitéen som har ført oss på troens rette vei igjen. Vi polske katolikker rekker dere norske katolikker hånden med bønn om at dere skal hjelpe oss.»

«Vi har to barn. Det gjør oss ondt at disse blir oppdratt uten kirken.»

«Jeg er født i den katolske tro og i den må jeg dø. Jeg holder fast ved de foreskrevne fastedager min mor har lært meg. Dessverre kan jeg ikke reise til kirken, jeg tjener ikke nok til å underholde min familie og å betale den dyre reise til kirken.»

«Vi takker Dem for brevene. Det er hyggelig å lese dem. Dere er de eneste som hjelper oss nå. Igår fikk vi to pakker med klær fra Kirken. Her ser vi ingen mennesker, ingen kommer og besøker oss.»

«Med stor glede har vi tatt imot Deres brev. Vi ville gjerne besøke en kirke, men det er dessverre umulig. Min mann har vært arbeidsløs i fire måneder. Vi har to barn og får 50 kroner uken. Men vi henger ikke med hodet. Den gode Gud hjelper oss sikkert.»

«Da vi fikk det første brevet var det som en solstråle. Ikke alle har glemt oss. Vi er langt fra alt. Dag etter dag venter vi på en bedre morgendag, men det blir enda verre. Det første sted var vi i 7 måneder. Vi måtte arbeide gratis. Vår lille pike gråt mange ganger fordi hun var sulten. Jeg gjorde det også selv. Vi er nå et annet sted. Der må vi arbeide halve måneden for å kunne bo. Ingen bryr seg om oss, om hva vi skal spise eller hvordan vi skal klare våre andre behov.»

Vel, dette får være nok. Slik er de, alle brevene, men de røper en dyp tro tvers gjennom all nød. Heldigvis kan mange fortelle om gode forhold, men slett ikke alle. Nøden er ikke slutt fordi om de kom hit. Mange trenger klær og mat, arbeidsledigheten truer og husnøden trykker. Enkelte tilfeller kan få en til å rødme av skam. Det er den gamle historie om utnyttelse av bortsatte barn i ny versjon. Det har alltid vært folk som har visst å skaffe seg billig arbeidshjelp her i landet. Et slikt brev førte til at en av våre prester besøkte familien. Han fortalte at en frue med to barn bor i et rom over en garasje. Det er huyre kaldt om vinteren. Det er noe galt med pipen så de nesten er blitt røkforgiftet et par ganger. De fikk værelset etter gårdsgutten som nektet å bo der fordi det var så kaldt om vinteren, og varmt om sommeren med stank av bensin og gammel olje.

Flere eksempler kunne nevnes, men dette får være nok. Heldigvis har Hovedkomitéen i endel tilfeller også kunnet yde materiell hjelp eller henledet de rette myndigheter på forholdene, men hovedoppgaven blir for komitéen å knytte kontakten mellom Kirken og flyktningene, sørge for at de får den åndelige hjelp de trenger. De prester som har besøkt dem, kan fortelle om hvilken glede og oppmuntring besøkene er. Og nå er det igjen knyttet en fast flyktningeprest til arbeidet. Han har fått egen bil, en

MIRAKELET

216 sider Tanum forlag

Dette er en aldeles fornøylig og herlig bok. Den er så underholdende skrevet og full av humor og satire at det skulle ikke undre meg om «Mirakelet» vil være årets fornøyligste bok. Fader Malachy, en from og meget enkel Benediktiner munk som ser på verden omkring seg gjennom sin ordenstifters, St. Benedikts, øyne og som alltid forsøker å ha Frelserens bilde for sitt indre blikk og handle ut fra dennes store kjærlighet til menneskene, får i oppdrag å forlate sitt kloster for noen uker for å lære opp et par nybakte og dertil klossede kapellaner og en høyst alminnelig menighet i den store kunst som heter gregoriansk sang. Men begivenhetene utvikler seg slikt at det blir ingen tid for liturgisk sang. Fader Malachy blir såre bedrøvet over tidens gudløshet og mangel på tro og bestemmer seg for med Den Hellige Ånds hjelp å gjøre et så stort mirakel at folk må tro og dermed vende tilbake til Kristus. Hans herlige mirakel oppnår imidlertid ikke det tilsiktede, men akkurat det motsatte. Det blir rett og slett stemplet som juks og fanteri. Bølgene går høyt over hele det engelske øyrike og brer seg fort til andre land. Som man forstår, er boken ikke «blott til lyst», men har meget å si noen hver av oss. Man morer seg hele tiden, men bak forfatterens smil og humor, øyner man det dype alvor og den store sannhet.

De unge kapellaner er meget fanatiske og temmelig drøye i språket. Det siste kan også sies om den presbyterianske presten. Helt kostelig er scenen der biskopen ber brevlar.

«Mirakelet» er Bruce Marshalls første bok på det norske bokmarked. Den vil neppe bli den eneste! Denne så vel som hans andre bøker, når de blir oversatt, vil bli like populære som «Don Camillos lille verden».

Lars Paul Messel.

gave fra den amerikanske katolske hjelpeorganisasjon War Relief Services, National Catholic Welfare Conference.

Men dette alene er ikke nok, også vi må komme til hjelp. Penger trenges til å drive arbeidet, men kanskje vel så viktig er det at alle som kan forsøker å få kontakt med flyktningene. De kan også gi oss noe. Deres faste tro kan lære oss noe, og fra sitt katolske miljø i hjemlandet kan de tilføre oss noe vi savner. Og vi skal huske apostelens ord om at vi skal gjøre godt mot alle, men mest mot våre trosfeller. Ved første blikk kan det se ut som om det er en egoistisk tankegang, men det er det ikke hvis vi ser det med troens øyne. Vi vet at vår tro er den eneste redning for verden i dag, det eneste som kan føre den fremover. Hjelper vi til med å knytte dens medlemmer tettere sammen så troslivet kan utfolde seg dypere og rikere, så hjelper vi derigjennom alle mennesker fordi vi er med å vinne over de onde krefter. Tilstedeværelsen av de hundreder katolske flyktninger er en utfordring til oss alle. Møter vi den ikke, vil vi kanskje selv en gang bli møtt med ordene: Jeg var ensom og led ondt, og I besøkte meg ikke!

Brev fra Trondheim

Etterdønningene av den striden som fra statskirkehold er reist omkring biskop Rütth's og dominikanerpater Thorn's taler under kirkejubileet i år, er også nådd hit. I Dagsavisa (Kristelig Folkepartis organ i Trondheim) kunne en den 17. sept. lese et fyldig referat av dr. Andreas Seierstads artikkel i Luthersk Kirketidende. Referatet var satt opp med sensasjonelle overskrifter som: «Katolikkene jonglerer med sannheten» og «Etterspill etter kirkejubileet i Trondheim». Dette har øyensynlig vakt forargelse i vide kretser. Som et eksempel skal nevnes at i Adresseavisa for 16. sept. skriver en anonym innsender under overskriften: «O, venner, ikke disse toner». Innsenderen begynner sitt innlegg med å fortelle at han uvilkårlig kom til å tenke på disse ord fra Beethovens 9. symfoni da han leste nevnte referat i Dagsavisa. Han siterer så Dagsavisa i sin helhet, og slutter med følgende bemerkninger:

«Det er helt sikkert at den katolske kirke hevder at den er Kristi ene sanne kirke. Den må derfor karakterisere alle andre kirkesamfunns lære som vranglære. Dette gjelder også den lutherske statskirkes lære i den utstrekning den avviker fra den katolske kirkes.

Men, dermed er ikke sagt at den katolske kirke hevder at den enkelte lutheraner ikke er kristen. Den hevder tvertimot at den som tilhører den lutherske statskirke og med redelig samvittighet tror at Luther har rett — er kristen. Den hevder enn videre at enhver lutheraner som tror dette og lever og handler etter denne sin tro, høyst sannsynlig vil bli frelst ved Guds nåde. Den hevder også at den katolikk som med overlegg og ond vilje ikke lever og handler etter den katolske kirkes lære, høyst sannsynlig ikke vil bli frelst.

Jeg sier «høyst sannsynlig» fordi — etter katolsk syn — vet intet menneske noe om hvilken dom Vår Herre vil felle over det enkelte menneske på dommedag.

At det jeg her har skrevet er overensstemmende med katolsk lære kan enhver overbevise seg om ved å spørre en katolsk prest og ved — med god vilje — å lese den katolske katekismus.

Biskop Rütth og dominikanerpater Thorn hadde derfor full dekning i den katolske kirkes lære når de talte forståelsesfulle og forsonende ord under kirkejubileet i år.

Så hvorfor de skjærende dissonanser i «Dagsavisa»s artikkel?»

Som man ser, stort sett de samme tanker som pater Thorn kommer med i sitt innlegg i «Vårt Land» 21. sept. i år (tatt inn i «St. Olav» for 1. okt.).

*

Av mer intern karakter er nyheten om at det i St. Olavs menighet i Trondheim er stiftet en mannsklubb som foreløpig bærer den «mystiske» betegnelse K.M.K. i Trondheim. Den hadde sitt første ordinære møte 9. oktober i år og det er meningen å holde ordinære møter hver annen fredag om kvelden. Alle menn som sogner til St. Olavs menighet i Trondheim, kan bli ordinære medlemmer. Ikke-katolikker kan på nærmere betingelser bli opp-tatt som innbudte medlemmer.

På møtene holdes foredrag, diskusjoner, spørsmålstilling m. m. Hvis altså en trosfelle utenfor Trondheim er på gjennomreise i vår by på klubbens møtedag, er han selvsagt hjertelig velkommen!

Trondheim oktober 1953.

Rolf Sand.

UTLANDET:

VATIKANET.

Intet attentat på livet!

Overbefolkningens problem får ikke utelukkende betraktes ut fra økonomiske synspunkter. For katolikkene er de moralske og religiøse synspunkter meget viktigere, heter det i en skrivelse fra Den hellige far til de italienske katolikkers sosiale uke.

Folkenes internasjonale sammenslutning og hvert enkelt folk bør ifølge Pavens oppfatning interessere seg for dette problem. For det dreier seg om å bringe orden i en uorden som delvis er betinget av menneskenes egen vilje. I de overbefolkede områder må det fremfor alt skapes harmoni mellom befolkningstettheten, kapitalen og de økonomiske hjelpekilder.

Det ville være en forbrytelse om man forsøkte å løse dette problem ved å øve et attentat mot livet, understreker Paven. Det betyr ikke bare en urettferdig avlivelse av uskyldige, men også å krysse naturens hensikter som kommer til uttrykk i Skaperens vilje. Hvor ekteskapet og familielivet krenkes, svekkes staten, og folket går til grunne.

For å avvende den nød en tiltagende befolkningstetthet kan avstedkomme, krever Paven i sin skrivelse at undersøkelser om forholdet mellom befolkningstetthet og livsmuligheter utstrekkes til å omfatte hele jorden. For dette problem kan bare løses når det sees som et verdensproblem, og ved at alle folk solidarisk går inn for å løse det.

De som forgrep seg på kardinal Wyszynski ekskommunisert.

Paven har ekskommunisert alle som har hatt noe med fordrivelsen av erkebiskopen av Varsjava, Kirkens primas i Polen, kardinal *Wyszynski*. Konsistorialkongregasjonens dekret lyder slik:

«Da noen personer nylig våget å løfte sine hender mot og krenke Hans Eminense av Den Hellige Romerske Kirke, erkebiskopen av Varsjava og Gniezno, kardinal *Stefan Wyszynski* og hindre ham fra å utøve sin kirkelige myndighet, erklærer Konsistorialkongregasjonen at alle som har begått ovennevnte forbrytelser, har utsatt seg for ekskommunikasjon i henhold til Canon 2334 nr. 2 og Canon 2343, paragraf 2 i Den kanoniske lov, *In Speciali Modo*, reservert Den hellige stol, og *Infamia Juris*.»

Ekskommunikasjonen *In Speciali Modo* betyr at bare Den hellige stol kan løse den ekskommuniserte fra bannet, og at ingen lokal geistlig kan absolvere den ekskommuniserte. *Infamia Juris* betyr at de ekskommuniserte personer av de troende er berøvet all moralsk aktelse.

Det var de samme bestemmelse i Den kanoniske lov som kom til anvendelse i kardinal *Mindszenty*-saken. I kardinal *Stepinac*-saken ekskommuniserte Paven Jugoslavias statssjef og de jugoslaviske embedsmenn som hadde deltatt i saken mot kardinalen.

Det amerikanske kollegium innviet.

Den amerikanske «nasjon» ved Det gregorianske universitet kunne onsdag den 14. oktober ta i bruk sine nye kollegiebygninger på Janiculum-høyden. Pave *Pius XII* var kommet fra Castel Gandolfo for å foreta innvielsen, assistert av 3 amerikanske kardinaler som alle hadde vært studenter ved kollegiet, og 30 amerikanske erkebiskoper og biskoper. Prefekten for Studiekongregasjonen, kardinal *Pizzardo*, var også tilstede sammen med en rekke av Kuriens kardinaler. Et stort antall tidligere studenter ved kollegiet som alle nå er prester, var kommet fra De forente stater for å overvære høytideligheten. Hele den amerikanske koloni i Rom var møtt frem og en rekke medlemmer av de diplomatiske korps i Rom.

Det er første gang en pave har vært med på innvielsen av et nasjonal-kollegium i Rom.

15 taler av Paven i løpet av en måned.

I løpet av den siste måned har Den hellige far holdt ikke mindre enn 15 store, utførlige taler. Listen over audienser har også vokset betraktelig i den siste tid, ikke minst som

følge av det store antall amerikanske biskoper som er kommet til Den evige stad for å delta i innvielsen av det nye kollegium som er bygget i Vatikanet av katolikkene i De forente stater.

FRANKRIKE.

Spørsmålet om arbeiderprestene.

Under *Semaine Religieuse* — den religiøse uke — i Paris i begynnelsen av oktober kom erkebiskopen av Paris, kardinal *Maurice Feltin*, i en tale inn på spørsmålet om arbeiderprestene og uttalte at avstanden mellom arbeiderne og Kirken hadde gitt grunn til stor engstelse hos det store flertall av prester og legfolk. En ny metode i apostolatet var derfor tatt i bruk, støttet av hierarkiet, en metode som i alt for høy grad har vært gjenstand for diskusjon. Disse prester var blitt stillet overfor meget store farer, og trengte mer forbønn enn kritikk. Kardinal *Feltin* pekte deretter på de særlige farer arbeiderprestene er utsatt for: Faren ved å oppfatte dette misjonsapostolatet feilaktig; faren ved å oppfatte Kirken — begrepet galt, faren ved å misforstå kjærlighetens lov og faren ved å misforstå verdensprestens kall. Og kardinalen fortsatte:

«Det er sant at alt må gjøres for å bedre arbeidernes kår, og Kirken vil ikke holde opp med å minne de troende om nødvendigheten av dette. Denne verdslige faglige og politiske virksomhet tilkommer legfolket som skal støttes av prestene i Kirkens ånd og i overensstemmelse med dens råd. I noen forhold og særlig hvor det er spørsmål om rettferdighet, kan det bli nødvendig å alliere seg med andre organisasjoner, men dette får aldri bli en alminnelig regel. Apostolatets metoder som har vist seg fruktbare i den første halvdel av dette århundre, bevarer sin verdi selv om de nå modifiseres og tilpasses det som er påkrevet og nødvendig i dag. Dertil kommer at de jo ikke utelukker at også andre metoder og andre erfaringer kan komme på tale, men alltid under tilbørlig hensyntagen til Evangeliet og Kirken.»

Ifølge en melding som er sendt ut av *Agence France Presse* — en melding som gjengis med forbehold — skal to franske kardinaler eller en gruppe biskoper i nær fremtid reise til Rom, og det antydes også at Paven vil rette et personlig budskap til prestene i *Mission de Paris*. Seminaret i Limoges vil bli holdt stengt. De 244 studentene der er blitt anmodet av deres foresatte, Canon *Besseville*, å reise hjem eller å hjelpe sogneprestene i deres arbeide.

ITALIA.

Det gregorianske universitet feirer 400 års jubileum.

I uken fra den 11.—17. oktober feiret Det pavelige gregorianske universitet sitt 400 års jubileum. Det var i 1551 Jesuitterordenens stifter, den hellige *Ignatius Loyola*, opprettet en skole for litteratur og klassiske språk like utenfor Forum Romanum ved foten av Capitol. I dag ville man si at stedet lå på nordsiden av Victor Emanuel-monumentet ved foten av trappen til kirken *Ara Coeli*. To år senere, i 1553, fikk han tillatelse til å opprette et teologisk og et filosofisk fakultet ved skolen og 14 år senere hadde universitetet over 1000 studenter. I 1600 var tallet kommet opp i 2000. I dag omfatter Det gregorianske universitet også et Bibel-institutt og et Orientalisk institutt og har 2600 studenter fra 58 nasjoner. En lærerstab på 150 personer representerer 20 forskjellige nasjonaliteter. Det gregorianske universitet inntar en særstilling blant universitetene i verden for så vidt som det ikke kjenner nasjonale grenser. Det tar imot studenter fra hele verden, og disse studenter er samlet i «nasjonale» kollegier, svarende til «nasjonene» ved universitetet i Paris under middelalderen.

Av studentene ved universitetet i dag er 479 italienerne, 306 er fra De forente stater, 265 fra Spania, 179 fra Brasil, 154 fra Frankrike, 141 fra Storbritannia, 128 fra Tyskland, 111 fra Mexico. Rektor i jubileumsåret er pater *Pedro Abellan*, S. J., som er spanier.

Universitetets store velgjører var pave Gregor XIII som ga det de bygninger som i 1870 ble «konfiskert» av den italienske regjering. Universitetet flyttet så til Borromeopalasset hvor det holdt til til 1930 da det overtok sine nåværende imponerende bygninger hvor 35 auditorier gir plass til 5000 studenter.

Adgangen til universitetet står åpen for legfolk som også der kan ta akademiske grader.

POLEN.

Forbudt å be for Kirken i Polen.

Et tegn på det nye forhold Jugoslavias kommunistiske diktator, president *Tito*, er kommet i til Kominform-landene er

en melding om at de katolske prester i Kroatia og Slovenia er blitt «anmodet» av de lokale kommunist-størrelser om ikke å nevne kardinal *Wyszynski* i sine prekener eller kunngjøringer. Den apostoliske administrator i Ljubljana, biskop *Anton Vovk*, har fått ordre om straks å sette en stopper for de særlige bønner for Kirken i Polen som han har forordnet i sitt kirkedistrikt. Han ble av sjefen for Slovenias provinsregjering minnet om at han ville gjøre klokere i «å passe sine egne affærer» og ikke blande seg i «irrelevante ting». Det meldes for øvrig at to slovenske prester i Maribor og kroatisk prester i Dubrovnik og Split er blitt ilagt svære bøter for offentlig å ha fordømt forfølgelsen av Kirken i Polen. Begrunnelsen var at dette hadde fremkalt «antititoistiske følelser».

De polske biskopers kommuniqué.

Etter at kardinal *Wyszynski* var arrestert ble der offentliggjort et kommuniqué som angivelig var utsendt av de polske biskoper. Dette kommuniqué lot leseren få forståelsen av at det var biskopene som hadde anmodet de kommunistiske myndigheter om å fjerne kardinalen og få ham anbrakt i et kloster.

Det ekte kommuniqué foreligger imidlertid nå, og det sier noe ganske annet. Etter at det var brakt på det rene at kommuniststyret ville fjerne kardinalen, ba biskopene om at kardinalen i så fall måtte overføres til et kloster. Denne anmodning fremkom etter at kardinalen faktisk var arrestert, for å forskåne ham for et fengselsopphold.

Hvor kardinalen for nærværende oppholder seg er ukjent. Ubekreftede meldinger sier at han er brakt til Moskva. For øvrig heter det i de siste meldinger at kardinalen ble arrestert etter ordre av viseministerpresident, marskalk *Rokossowski*, som er polsk av fødsel men sovjetrussisk marskalk. Marskalken er Polens virkelige hersker for så vidt som han er sjef både for innenriksministeriet og krigsministeriet. Det heter at *Rokossowski* skal ha handlet etter direkte anvisning av *Malenkov*.

Hele den katolske verden protesterer mot forfølgelsen.

Dommen over biskop *Kaczmarek*, arrestasjonen av kardinal *Wyszynski* og forfølgelsen av de troende i Polen har fremkalt en storm av protester fra hele den katolske verden. I en erklæring fra hierarkiet i De forente stater heter det: «Kirken i De forente stater, biskopene, presteskapet og legfolket omfatter katolikken i Polen med dyp medfølelse, kjærlighet

og sympati i denne den mørkeste time i deres historie.» Kardinal *Frings* har fra Køln sendt følgende telegram til Den hellige far: «Vi protesteter mot den urett som tilføyes Kirken. Vi beklager med den forfulgte Kirke, biskopenes, prestenes og de troendes prøvelser og lidelser og vi ber om at Gud må gi dem styrke og mot til å holde ut.» Biskopene i Sveits har innbudt de troende til et bønnekorstog for de forfulgte, det samme har hierarkiet i Syd-Afrika gjort.

Erkebiskopen av Wien, kardinal *Innitzer*, kaller arrestasjonen av kardinal *Wyszynski* «et rov av frihet og menneskelig verdighet». I et telegram til Paven fra kardinalen heter det: «Forenet med Deres Hellighet i bønn og offer for den forfulgte Kirke i Polen, ber Østerrikes biskoper og troende i underdanig ærbødighet om at Deres Hellighet vil bruke hele Kirkens moralske kraft til å vekke samvittighetene hos dem som regjerer folkene, slik at det ved deres hjelp må lykkes å gi våre polske brødre og søstre og kardinal *Wyszynski* friheten tilbake.»

Erkebiskopen av Dublin, mgr. *John McQuaid*, har skrevet følgende til Paven: «På vegne av presteskapet og de troende i erkebispedømmet Dublin og på egne vegne ber jeg om overfor Deres Hellighet å få gi uttrykk for dyp sorg over den urett som er tilføyet Hans Eminense, Kirkens primas i Polen, og derved Den katolske kirke. I ærefrykt forsikrer vi Deres Hellighet om våre forbønner i denne sorg.»

Erkebiskopen av Rennes, kardinal *Roques*, har på vegne av geistligheten i Bretagne gitt uttrykk for sin dype indignasjon over forfølgelsen i Polen. Også biskopene av Besançon, Metz og Strasbourg har sendt protester.

Vikar-erkebiskopen av Rom, kardinal *Micara*, har forordnet en særlig bønneuke i alle Roms kirker for kardinal *Wyszynski*. Kardinalen sammenligner fordrivelsen av kardinal *Wyszynski* med arrestasjonene av kardinal *Mindszenty* og kardinal *Stepinac* og uttaler: «Som disse høyerverdige kolleger i Ungarn og Jugoslavia er også kardinal *Wyszynski* nå brakt i en situasjon som gjør det umulig for ham å utøve sitt embete i fredens og nestekjærlighetens tjeneste. Det tapre polske folk er berøvet en hyrde, en rådgiver og en høyt elsket far. Med myndighet og med stor kjærlighet til de troende utøvet kardinalen sin apostoliske misjon uten et øyeblikk å svikte den overnaturlige, fredens ånd som preget hans gjerning som overhyrde.»

Osservatore Romano skriver: «I de land hvor historiens mest perfide forfølgelse drives er igjen en munn blitt lukket av den voldsmakt som ønsker å ødelegge menneskets moralske liv, Den Hellige Andes tempel, til og med før det fysiske går

FREDRIKSTAD	DRAMMEN	
KLEMET JOHANSEN <i>Fredrikstad Begravelsesbyrå</i> Bakgaten 10 - Tlf. 3062	Harald Lyche & Co. Bøker - Papir - Toalettsaker Sportsartikler - Leketøy	Norløffs Jernvarefabrikk Drammen - Tlf. 2085
BJØRNULF-FOTO-KINO Alt i foto. Utleie av kulturfilm og filmapparater. Tlf. 1921	Gustav Thielemann Pølse- og hermetikkfabrikk DRAMMEN	
<i>Lys - kraft - varme - kjøling</i> Radio	<i>Alltid først med det siste...!</i> Utstyrsvare- og manufaktur, Drammen	
<i>Eil Jul</i> skal så mange ting ordnes.... Gjør opp med restkontingenten nå!	1/2 Tyri Fabrikker Drammen TYRILYS leveres i alle størrelser og typer	

til grunne. Kirkens primas i Polen etterlot seg et budskap som katolisismen vil gripe og hente styrke fra.»

Landet et eneste stort fengsel, uttaler polsk diplomat.

Dr. *Marek Stanislaw Korowicz* som nylig som medlem av den polske FN-våpenstillstandskommisjon i Korea anmodet det amerikanske militærpoliti om politisk asyl, har i en erklæring til De forente staters senat uttalt at Polen er blitt «et eneste totalitært fengsel». Trass i den forbitrede kamp kommunistene fører mot Kirken, er Kirken i dag «det polske folks store styrke og helligdom». «Aldri før i mitt liv har jeg opplevet en så stor tilstrømning til Kirkene i Polen som i dag. Fra morgen til aften blir messer lest.»

Trass i alle Sovjets fredsoffensiver er Moskvas mål stadig verdensherredømmet, uttalte dr. Korowicz videre. Man håper å kunne nå det omkring år 1970 eller 1980 ved stadig å undergrave den frie verdens kulturelle, økonomiske og politiske fundament. I Polen står høyst 6—7 % av befolkningen bak kommunistene, og over 300 000 polakker befinner seg i dag på grunn av angivelige forbrytelser i straffe- eller arbeidsleire, mens 60 % av befolkningen er underernært.

De forente nasjoner betraktes av Moskva som «den sovjet-russiske propagandas mest betydningsfulle instrument». Den polske FN-delegasjonen står under absolutt russisk kontroll og kan bare betraktes som en forsterkning av den sovjet-russiske, fremholdt dr. Korowicz til slutt.

Arrestasjoner pågår for fullt.

Etter arrestasjonen av kardinal *Wyszynski* går en arresta-

sjonsbølge over hele Polen. Den er ikke bare rettet mot geistligheten, men også mot legfolket. I Lublin skal der være opprettet en ny konsentrasjonsleir for prester og om lag 50 prester skal være anbrakt der. I de siste dager er ytterligere 400 studenter og om lag 2 000 ledende katolske legfolk arrestert og internert.

TYSKLAND.

Konkordatet anerkjent av Baden-Württemberg.

Den lange kamp som katolikker og protestanter har ført for å få anerkjent katolske og protestantiske skoler og lærerskoler på like linje med de offentlige i Südwest-staten, Baden-Württemberg, er brakt til avslutning ved et kompromiss som ble inngått etter at den liberal-sosialiske statsminister, dr. *Maier*, måtte trekke seg tilbake etter valget til den tyske Forbundsday nylig. Følgende bestemmelser føyes til forfatningsutkastet: «Rettigheter og plikter som er sikret i avtaler med Den evangeliske og katolske kirke berøres ikke av denne grunnlov.» Følgende to nye bestemmelser er kommet til:

«1. De ulike slag av elementærskoler som finnes i forskjellige deler av landet Baden-Württemberg opprettholdes i henhold til bestemmelsene av den 9. desember 1951;

2. Foreldrenes naturlige rett til å bli hørt når det gjelder oppdragelsen av barna skal respekteres av skolen.»

Dette betyr at bestemmelsene i det konkordat som ble inngått mellom Den hellige stol og Det tyske rike i 1933 ansees som legalt bindende.

L. W. TORNØE $\frac{1}{5}$ Papirhandel BERGEN	BERGEN Kvalitets-varer hos kvalitets-firmaer	Vi møtes på <i>Kranes konditori</i> Tromsø
Manufakturvarer sengeutstyr SVERRE W. MONSEN BERGEN	BERGENS BRAND	All slags skadeforsikring
STRØMPER	ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST	Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»
BIRGER MICHELSEN MALERMESTER FOSSWINKELSGATE 20 <i>Maler prestegården i Berger</i> Tlf. 12 443 — 97 269	Sølv for alle anledninger	<i>Theodor Olsens Efff.</i> JUVELER SMÅSTRANDGT 4 Bergen
INNRAMMING SE vårt gode utvalg i fotografirammer Didr. Andersen & Søn A/s Bergen	Eches Fotohandel Bergen NYGÅRDSGT. 4	KOBA CHRISTENSENS BEGRAVELSESBYRÅ ENGEN 37 - BERGEN Telefon: 11 80 4 Privat: 98 01 3 - 96 588

TRONDHEIM

A. HOLBÆK ERIKSEN & CO. A/S Trondheim Bøker - Papir		Lykkekaffe - Lykkete I. K. Lykke A/S Trondheim
C. SARHEIM & CO. Trondheim Vi leverer alt i papir	HOTEL PHOENIX Trondheim Anbefales	INGMAR KVAM's Begravelsesbyrå Trondheim
Egg, Grønnsaker, Poteter anbefales M. H. STRØM A/S Tlf. 27082 - Trondheim	ILA FARVEHANDEL Telefon 25480 Alt i malerverer	INGV. ALSTAD Fisk - Sild Ilevollen 32 - Tlf. 20291 Trondheim
ERLING NIELSEN Lege og sykerekvisita O. Trygvassonsgt. 15 - Trondheim	JOHN R. STRØM Papir - korteverer og såpe en gros Telefon 22 786	TH. GRANDE & SØNN Elektrisk installasjonsforretning Trondheim
	Et ord er nok ... KVALITET <i>Johan O. Helgeisen</i>	MURMESTER BERNT IVERSEN Kongensgt. 66 - Tlf. 25522 Trondheim
SIGV. EIDEM Malermester Olav Kyrresgt. 13 Trondheim	P. G. SWENSSON Manufaktur & Sengestyr Torvet - Trondheim	Les: «Brev fra Trondheim» St. Olav, side 261
Tapeter - Linoleum T. B. PAULSEN & CO. A/S Søndregt. 14 - Trondheim Gardiner - Gulvtepper		PEDERSEN Alt il glass, porselen, stentøy og kjøkkenutstyr En detalj. En gros
A/S SIGURD KVENILDS EFTF. Trondheim Alt i sengestyr og barneutstyr	ILA FRUKTSALG A/S Varer bringes Telefon 24726	M. OSNES A/S Frukt og Grønnsaker Telefon 23580
H. IVERSEN Optisk forretning Trondheim	Norske Meieriers Salgssentral OST — SMØR Trondheim, Oslo, Bergen, Stavanger	
SYKEPLEIEARTIKLER Sykeutstyr - Rustfritt stål KARL WILH. WICKSTRØM Tlf. 2284 - Postboks 519 Trondheim	BØNDERNES SALGSLAG Munkegt. - Trondheim Leverandør til St. Elisabeths Hospital	

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46
Privat 41 64 78 - 69 43 72

NORENBERG & CO. A.S

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

Martin Olsen

Overrettssakfører

Stortingsgt. 4 - Telf. 41 67 39
OSLO

All slags forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo. Telefon 41 01 10.

Spesialforretning i
RUSTFRITT STAL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II
Tlf. 33 36 24 - Oslo
Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

TAPETHUSET

Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo
Tlf. 41 07 76

Tapeter — Linoleum

ERIK A. GUDE EFTF.

Gravmonumenter

Akersv. 20 - Oslo

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 37 57 68

MARGARIN

Dag-Ny Margarinfabrikk A/S, Oslo

Joh. Weydahl A/s

KAFFE
og
HERMETIKK
engros

Oslo - Centralb. 68 18 07

STØTT OPP OM «ST. OLAV»!

SUPPE
som smaker —

alltid no' godt fra
A. Bergene

JOHAN OLSEN & SØNNER

Murmester & Entreprenørforretning

Etablert 1896

Kongensgate 17, Oslo
Telefon 42 99 90

WISBECH
ARTIFISIELL SKAP

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

ST. OLAVS EKSPEDISJON

anmoder

høfligst om snarlig innbetaling av kontingenten for 1953.

Da vi mangler regningsbud til innkassering, tør vi be Dem godhetsfullt sende oss beløpet. *Postgiro nr. 15986*
Billigst og greit.